

Terorismus jako bezpečnostní fenomén

04.května 2004 Petr Nečas

„Nový terorismus“, spojený i s hrozbou použití zbraní hromadného ničení v kombinaci s „megaterorismem“ zaměřeným na atraktivní cíle s velkým počtem obětí se staly bezpečnostním fenoménem od 90. let 20. století.

Došlo k zásadnímu posunu od předchozí situace, kterou nejlépe charakterizoval analytik RAND Corporation Brian Jenkins již v polovině 70. let minulého století výrokem, že „teroristé chtějí mnoho dívajících se lidí, ale ne mnoho mrtvých lidí“. Dnešní megateror chce obojí. Masovou sledovanost i masové oběti. Zatímco počet teroristických útoků klesal z více než 600 v polovině 80. let přes 450 na počátku 90. let až na méně než 400 na konci 90. let, počet obětí včetně mrtvých, tedy míra násilí, významně rostl. A to statistika nezahrnuje data z útoků, kterým se podařilo preventivně zabránit a které mohly být velmi krvavé (letišť v Los Angeles, Eiffelova věž, synagoga ve Štrasburku).

Významně narostl také počet útoků motivovaných náboženským terorismem. **V roce 1968 nebyla známa žádná teroristická skupina s náboženskými cíli, v roce 1980 tvořily tyto skupiny 3% známých teroristických skupin, v roce 1992 čtvrtinu a v roce 2000 více než 40%.**

Megaterorismus také přinesl novou doktrínu, spojenou s Al-Kajdou a její asymetrickou strategií. Najít v nepřátelském systému nejslabší bod a zaútočit na něj všemi dostupnými prostředky. Je zjevné, že těmito nejslabšími body jsou především civilní cíle. Zabít co největší počet lidí, vyvolat hysterii a poškodit ekonomiku, zničit symboly země každému známé a drahé, to je v očích této asymetrické strategie těmi nejúčinnějšími operacemi. Vše je navíc komplikováno relativně volnou síťovou a globální strukturou organizací jako je Al-Kajdá.

Situace je komplikována i tím, že terorismus nacházel a nachází útočiště, toleranci či přímou podporu u některých režimů a států. To opravňuje použití vojenských prostředků proti teroristickým organizacím a jejich infrastruktuře i zemím, které je tolerují či přímo a nepřímou podporují. Samozřejmě, že primárně musí být proti terorismu použity zpravodajské a policejní metody, prostředky a struktury. Zvláště naléhavě musí být zapojeny proti snaze teroristických sítí získat zbraně hromadného ničení, tedy biologické, chemické, jaderné a radiologické.

V boji proti mezinárodnímu terorismu nelze být neutrálem. Představy, že nejlépe je nezúčastňovat se protiteroristických vojenských operací a pokud možno nevyčínat, jsou zcestné a západní společnosti oslabující. Jsou projevem mnichovského syndromu. Vždyť stejně uvažoval Západ tvář v tvář Hitlerovu nástupu i jeho akcím v průběhu 30. let minulého století.

Boj proti mezinárodnímu terorismu musí být veden diplomatickými, policejními, zpravodajskými i vojenskými prostředky. Vždy však musíme mít na paměti, že prostor pro terorismus nelze zcela eliminovat, ale pouze zmenšit. Jsou-li cílem civilní „soft“ cíle se snahou po co největším počtu nevinných civilních obětí, nelze bez naprostého ochromení společnosti a zavádění prvků policejního státu útokům zcela zabránit. Chráníme letiště a letadla, zaútočí na vlaky. Budeme chránit nádraží a vlaky, zaútočí na autobusy. Budeme chránit autobusy, zaútočí na velká nákupní centra atd. atd.

Přesto na boj proti terorismu nemůžeme rezignovat.